

Motion till riksdagen 2012/13:Ub310

av **Mats Pertoft och Mehmet Kaplan (MP)**

Särskilt stöd och tilläggsbelopp, dvs. skolpeng för elever i behov av särskilt stöd i fristående förskolor och skolor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att göra en översyn av reglerna om tilläggsbelopp eller bidrag till elever i omfattande behov av särskilt stöd i fristående förskolor och skolor samt tillgodose elevens lagenliga rätt till stöd.

Motivering

Nya skolpengsregler trädde i kraft den 1 januari 2010 och kommunerna har i sina beslut om peng använt sig av dessa bestämmelser från och med bidragsåret 2010 och framåt. När det gäller ersättningen för elever i behov av särskilt stöd konstaterades i förarbetena, prop. 2008/09:171 Offentliga bidrag på lika villkor, ss 34 och 42, att flertalet åtgärder som krävs för att en elev ska nå målen för undervisningen ska inrymmas i det så kallade grundbeloppet – alltså den ordinarie skolpengen. Endast elever med ett omfattande behov av stöd kan komma i fråga för tilläggsbelopp och då enbart för så kallade extraordinära åtgärder. Sådana extraordinära åtgärder kan avse assistent, hjälpmedel och ombyggnationer. I förarbetena sägs också att det kan vara fråga om stödåtgärder åt elever med stora inläringsvärigheter som beror på språkliga eller sociala faktorer. Det framgår också av lagstiftningen och förarbetena att stödåtgärderna inte ska ha koppling till den vanliga undervisningen, till exempel extra undervisning eller undervisning i liten grupp. I sådana fall ska resurserna för det ingå i grundbeloppet.

Fel! Okänt namn på

I en dom från den 7 juni 2012, mål nr 4314-11, har Högsta förvaltningsdomstolen prövat ett ärende om tilläggsbelopp. Eleven har ett läkarintyg där det framgår att eleven har en klart nedsatt och skiftande uppmärksamhetsförmåga och stora koncentrationssvårigheter. Vidare framgår att eleven vägrar göra uppgifter och har mycket låg uthållighet. Bedömningen är att eleven uppfyller de diagnostiska kriterierna för adhd och trotsyndrom. Eleven har en del svårigheter i socialt samspel.

Enligt skolan finns svårigheter i det sociala samspelet och en problematik med utåtagerande aggressivt beteende i form av ständiga kränkningar och fysiskt våld. Domstolen menar dock att det inte finns något klart stöd för detta i det medicinska underlaget eller i utredningen i övrigt. Här räcker alltså inte skolans pedagogiska bedömning eller det upprättade åtgärdsprogrammet.

Den problematik med stora koncentrationssvårigheter, låg uthållighet och trotsyndrom, menar domstolen, är av det slag som kan kopplas samman med undervisningssituationen och ska därför kunna hanteras inom ramen för grundbeloppet. Skolan menade däremot att det var just dessa särskilda förhållanden hos den enskilde eleven som inte gjorde att eleven kunde tillgodogöra sig undervisningen utan assistenthjälp och att det därmed inte var kopplat till undervisningen i sig. Högsta förvaltningsdomstolen avslag skolans begäran om tilläggsbelopp.

Vi menar att lagstiftningen och den tolkning som nu finns i rättspraxis genom prejudikatet i Högsta förvaltningsdomstolen i allt för hög grad begränsar möjligheterna att få ersättning för särskilt stöd till de elever som behöver det i fristående skolor. Kraven på "bevisning" i läkarintyg av frågor som rör den pedagogiska verksamheten, det vill säga bedömningar av hur eleverna beter sig i skolan, går långt utöver läkares och utomstående psykologers uppgift.

Den snäva tolkningen av vad som är möjligt att få tilläggsbelopp för missgynnar också de elever som väljer en mindre fristående skola. Tanken är att i stort sett alla stödåtgärder som har med själva undervisningen att göra ska rymmas inom grundbeloppet. I en kommun, med tusentals elever och åtminstone flera hundra på varje skola, fungerar det att göra omprioriteringar mellan eleverna. I en mindre fristående skola är det betydligt svårare att göra sådana omfördelningar, det skulle ta allt för stora resurser från undervisningen i övrigt. Ungefär hälften av de fristående grundskolorna har färre än 100 elever och där skulle en sådan omprioritering för att till exempel ge stöd för en assistent åt en elev som ovan eller undervisning i en liten grupp kunna få katastrofala följder för resterande elevers undervisningsresurs.

En elevgrupp som blir särskilt drabbad av de här bestämmelserna är de elever som är i så omfattande behov av stöd att de valt att gå i en så kallad resursskola. Resursskolorna är oftast uppbyggda med en personalstyrka som är specialiserade på det skolan är inriktad för, till exempel autism eller andra neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Lokalerna är på samma sätt särskilt anpassade för just de här elevernas behov. Bestämmelserna om tilläggsbelopp är därmed på inget sätt anpassade för just dessa elever som väljer en fristående resursskola.

Den enda möjligheten för eleverna att få ett tilläggsbelopp är att skolan begär resurser för en assistent eller möjligen ett hjälpmedel, alltså inte alls de

Fel! Okänt namn på

särskilda och specifika resurser som krävs för just resursskolan. Här gäller heller inte lika villkor. Som exempel kan nämnas resursskolorna i Linköping, där alla skolor, kommunala som fristående, hanterats på samma sätt tidigare. En bedömning av elevernas stödbehov har gjorts och ersättning för särskilt stöd har lämnats utifrån en likartad bedömning. Domen i Högsta förvaltningsdomstolen tycks ha ändrat på detta synsätt. Nu för hösten beviljas knappt några tilläggsbelopp alls för eleverna i den fristående resursskolan, medan eleverna i de kommunala resursgrupperna får samma resurser som tidigare. Detta kan inte anses vara de lika villkor som lagstiftningen syftade till att åstadkomma.

Vi anser därför att bestämmelserna kring tilläggsbeloppet får till följd att syftet med lagstiftningen, nämligen att lika villkor ska råda så att en elev får samma möjligheter och resurser i kommunala och fristående verksamheter, motverkas. Vår mening är därmed att en skyndsam utredning behöver göras för att granska hur bestämmelserna om tilläggsbeloppet faller ut när det gäller likvärdighet och rätten till stöd för eleven.

Detta borde riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening att utreda om.

Stockholm den 3 oktober 2012

Mats Pertoft (MP)

Mehmet Kaplan (MP)